

Geografsko istraživanje - Pritisak na prostor u zaštićenim područjima na primjeru Maksimira

Autor:	Iva Starčević, III. gimnazija Zagreb
Naziv predmeta:	Geografija
Odgojno-obrazovni ishod:	GEO SŠ B.1.1. Učenik provodi geografsko istraživanje povezano sa sadržajima odabranoga ishoda i predstavlja rezultate istraživačkoga rada.
Razina složenosti IKT:	srednja
Korelacija s drugim predmetima:	Informatika, Biologija
Cilj:	Utvrditi pritisak na prostor u zaštićenim područjima koji proizlazi iz turističkih i rekreacijskih aktivnosti s velikom opasnošću da se devastiraju temeljne prirodne vrijednosti zaštite te umanjiti doživljaj zaštićenog područja (npr. zbog gužvi).
Istraživačko pitanje:	Kako turističke i rekreacijske aktivnosti utječu na pritisak na prostor u zaštićenim područjima te u kojoj mjeri ugrožavaju temeljne prirodne vrijednosti i doživljaj posjetitelja?
Uputa:	Svakome od učenika bit će dodijeljena točka unutar Parka Maksimir (Tablica 1.) na kojoj će provesti anketu (Prilog 1; isprintati minimum 10 primjeraka ankete) na minimum 10 osoba. Anketu učenici provode bilo kad u razdoblju od dodjeljivanja ovog istraživanja do traženog roka za predaju plakata. Odgovore na pitanja treba analizirati te prikazati grafički (predlažem excel). Ako učenici žele, slobodno mogu dodati i dodatna svoja pitanja u anketi. Učenici trebaju izraditi plakat u Canvi te ga predati u google učionicu do traženog datuma u PDF-u. Plakat se može sastojati i od fotografija koje moraju biti autorsko djelo (ne preuzimati tuđe fotografije ili fotografije s interneta), ali obavezno mora postojati jedna fotografija učenika na traženom lokalitetu. Na plakatu mora biti tekst koji će sadržavati: datum i vrijeme obavljanja ankete, učenikov osvrt da li je točka pod pritiskom posjetitelja, učenici trebaju razmisliti da li bi točka bila pod manjim/ većim pritiskom da je drugo doba godine/doba dana/drugačija vremenska prognoza, učenici se trebaju osvrnuti se tko su najčešći posjetitelji te sva ostala zapažanja. Navesti naslov plakata te u dnu, ime i prezime te razred. Predviđeno vrijeme za izradu ovog geografskog istraživanja je dva tjedna. Učenici na satu kolegama predstavljaju svoj digitalni plakat te na kraju nastavnog sata rješavaju listić za samovrednovanje (Prilog 2.).
Oblik rada:	individualni
Nastavne metode:	usmeno izlaganje, razgovor, demonstracija, izravna grafička metoda
Vrednovanje:	Učenje kao učenje

Tablica 1. Točke unutar Maksimira

Redni broj točke na kojoj ćete provesti istraživanje je vaš broj u imeniku:	
1	Ulaz u park Maksimir
2	Ulaz - strana od ZOO
3	Vratareva kućica
4	Paviljon Jeka
5	Vidikovac
6	Švicarska kuća
7	Mogila
8	Obelisk
9	Dedek
10	Prvo jezero
11	Drugo jezero
12	Šetnica – središnji dio
13	Kameno sjedište
14	Restoran Maksimir
15	Velika pozornica
16	Paviljon Jeka
17	Vidikovac
18	Vratareva kućica
19	Ulaz - strana od ZOO
20	Švicarska kuća
21	Obelisk
22	Šetnica-središnji dio
23	Restoran Maksimir
24	Mogila
25	Dedek
26	Prvo jezero
27	Glavni ulaz
28	Kameno sjedište

Prilog 1. Anкета za posjetitelje u zaštićenim prirodnim područjima o utjecaju turizma i rekreacijskih aktivnosti

Anketa za posjetitelje u zaštićenim prirodnim područjima

O utjecaju turizma i rekreacijskih aktivnosti

Poštovani,

Ova anketa provodi se u svrhu istraživanja utjecaja turizma i rekreacijskih aktivnosti na zaštićena prirodna područja te na iskustva posjetitelja. Vaši odgovori pomoći će u razvoju svijesti održivih praksi upravljanja kod srednjoškolaca. Ispunjavanje ankete traje oko 5 minuta, a svi odgovori su anonimni.

A. Opći podaci o posjetiteljima

1. Dobna skupina:
 - a) manje od 18 godina
 - b) 18–30 godina
 - c) 31–50 godina
 - d) više od 50 godina
 2. Spol:
 - a) Ženski
 - b) Muški
 3. Odakle dolazite?
 - a) Lokalno područje
 - b) Drugi dio Hrvatske
 - c) Inozemstvo
 4. Koji je glavni razlog vašeg posjeta ovom području?
 - a) Rekreacija
 - b) Obrazovanje
 - c) Razgledavanje prirode
 - d) Drugo (navedite): _____
-

B. Iskustvo posjeta

5. Koliko često posjećujete zaštićena prirodna područja?
 - a) Prvi put
 - b) Povremeno (1-2 puta godišnje)
 - c) Često (više od 3 puta godišnje)
6. Koje aktivnosti ste danas izvodili? (možete označiti više odgovora)
 - a) Pješačenje/Planinarenje

- b) Biciklizam
- c) Promatranje prirode (npr. ptica, flore/faune)
- d) Piknik
- e) Fotografiranje
- f) Drugo (navedite): _____

7. Kako ocjenjujete opće stanje područja koje ste posjetili?

- a) Izvrsno
- b) Dobro
- c) Zadovoljavajuće
- d) Loše

8. Jeste li primijetili negativne učinke turizma/rekreacije na ovo područje?

- a) Da
- b) Ne

Ako je odgovor "Da", molimo navedite što ste primijetili: _____

C. Percepcija održivosti i upravljanja

9. Smatrate li da je broj posjetitelja u ovom području prevelik?

- a) Da
- b) Ne
- c) Nisam siguran/sigurna

10. Koliko ste zadovoljni održavanjem infrastrukture (staze, klupe, znakovi)?

- a) Vrlo zadovoljni
- b) Zadovoljni
- c) Neutralno
- d) Nezadovoljni
- e) Vrlo nezadovoljni

11. Smatrate li da su informacije o pravilima ponašanja u ovom području jasne i dostupne?

- a) Da
- b) Ne

12. Koliko ste upoznati s utjecajem turizma i rekreacije na očuvanje ovog područja?

- a) Vrlo dobro
- b) Dobro
- c) Malo

d) Nimalo

13. Podržavate li ograničenje broja posjetitelja kako bi se smanjio utjecaj na prirodu?

a) Da

b) Ne

D. Povratne informacije

14. Što biste predložili za poboljšanje upravljanja ovim područjem?

15. Imate li dodatne komentare ili prijedloge?

Prilog 2. Listić za samovrednovanje

Tvrdnja	Dodjeli: 😊, :-/, ☹️
Naučio/la sam koji su glavni izvori pritiska na prostor u zaštićenim područjima uzrokovani turističkim i rekreacijskim aktivnostima	
Naučio/la sam na koje načine prekomjerni turizam može ugroziti temeljne prirodne vrijednosti i ekološku ravnotežu zaštićenih područja	
Naučio/la sam kako se može procijeniti utjecaj turističkih aktivnosti na doživljaj posjetitelja u zaštićenim područjima	
Usvojio/la sam koje su moguće strategije za održivo upravljanje posjetiteljima kako bi se smanjio negativan utjecaj na zaštićena područja	
Shvatio/la sam kako se prikupljaju i analiziraju podaci za utvrđivanje razine pritiska na prostor u zaštićenim područjima	
Istraživanje i način rada su mi bili zanimljivi	